

FRÁSÖGN

*af fundum framkvæmdastjórnar þingmannanefndar EFTA í Bangkok
5.–9. september 2022.*

Markmið heimsóknar þingmannanefndar EFTA til Bangkok var að eiga viðræður við þingmenn, ráðherra, stofnanir og hagsmunaaðila í Taílandi um fríverslunarmál og aukið efnahagslegt samstarf í ljósi þess að fríverslunarviðræður EFTA-ríkjanna og Taílands voru hafnar að nýju í júní sl. Af hálfu Íslandsdeildar þingmannanefndar EFTA áttu sæti í sendinefndinni Ingibjörg Isaksen og Þorgerður K. Gunnarsdóttir auk Stígs Stefánssonar ritara. Ingibjörg gegnir formennsku í þingmannanefnd EFTA á árinu 2022 og fór því fyrir sendinefndinni á öllum fundum í Bangkok.

Fríverslunarsamningum hefur fjölgað ört á undanförunum árum og hafa samtök ríkja og einstök lönd í auknum mæli beint sjónum sínum að gerð tvíhliða eða marghliða fríverslunarsamninga. EFTA hefur verið í fararbroddi á þessu sviði og eru gildir fríverslunarsamningar EFTA nú 29 talsins og taka til 40 ríkja. Þingmannanefnd EFTA hefur stutt dyggilega við gerð fríverslunarsamninga samtakanna og hefur beitt sendinefndum og þingmannaheimsóknum til þess að kynna og afla stuðnings við gerð fríverslunarsamninga við EFTA.

Fríverslunarviðræður EFTA við Taíland hófust upphaflega árið 2005 en hlé var gert á þeim þegar herforingjastjórn tók völdin í landinu ári síðar. Eftir að lýðræði var endurvakið með kosningum árið 2019 var unnið að því að hefja samningaviðræður að nýju og var það formlega gert í júní sl. Viðskipti EFTA við Taíland námu um 2,9 milljörðum evra árið 2021. Þar af námu viðskipti Íslands og Taílands um 43 milljónum evra eða tæplega 6 milljörðum kr. Taíland hefur ekki hafið fríverslunarviðræður við ESB að nýju og þykir það gefa EFTA forskot í sínum viðræðum. Af hálfu EFTA er horft til þess að gera viðtækan fríverslunarsamning sem nái yfir alla meginflokka viðskipta. Miklir hagsmunir eru í veði þar sem Taíland er lykilhagkerfi innan ASEAN, Sambands Suðaustur-Asíuríkja, og gegnir mikilvægu hlutverki í aðfangakeðjum sem EFTA-ríkin reiða sig á, t.d. á sviði úrsmíða, raftækja og mælingartækja. Þá er Taíland stór innflytjandi sjávarafurða frá bæði Noregi og Íslandi.

Heimsókn þingmannanefndar EFTA til Taílands var sem fyrr segir liður í að auka skilning á og afla stuðnings við gerð fríverslunarsamnings ríkjanna. Í Bangkok átti sendinefndin fundi í taílenska þinginu með Chuan Leekpai, forseta neðri deildar, Pornpetch Wichitcholchai, forseta efri deildar, auk fleiri þingmanna. Þá átti sendinefndin fundi með Sinit Lertkrai, aðstoðarráðherra viðskiptaráðuneytis, og Thani Thongphakdi, ráðuneytisstjóra utanríkisráðuneytis. Loks fundaði sendinefndin með aðilum vinnumarkaðarins, fulltrúum fyrirtækja frá EFTA-ríkjunum í Taílandi og sendiherrum ESB og Bretlands í landinu.

Ingibjörg Isaksen flutti framsögu á öllum fundum. Á fundum í þinginu og með ráðuneytum lagði hún áherslu á sterkan vilja EFTA til að auka efnahagslega samvinnu við Taíland með fríverslunarsamningi. Eftir að heimsfaraldur COVID-19 og stríðið í Úkraínu hefðu truflað aðfangakeðjur og viðskipti ríkja væri mikilvægt að greiða fyrir viðskiptum. EFTA-ríkin og Taíland ættu það sameiginlegt að vera opin hagkerfi og eiga í miklum alþjóðlegum viðskiptum og væru þau því í góðri stöðu til þess að gera viðtækan fríverslunarsamning sín á milli. Á síðustu 20 árum hefðu viðskipti ríkjanna aukist um 30% og svigrúm væri til meiri aukningar. Fyrirtæki frá EFTA-ríkjunum væri í hópi stærstu erlendu fjárfesta í Taílandi. Fríverslunarsamningur EFTA og Taílands mundi opna ný tækifæri til aukinna viðskipta báðum aðilum til hagsbóta.

Á fundunum gafst fulltrúum EFTA-ríkjanna einnig kostur á að taka upp tvíhliða áherslur. Íslensku fulltrúarnir lögðu áherslu á að Taílendingar búsettir hérlandis væru mikilvægur hópur sem hefði auðgað íslenskt samfélag og menningu. Íslensk fyrirtæki væru þegar starfandi í Taílandi á sviði tækjaframleiðslu fyrir matvælaíðnað, hugbúnaðar og fraktflutninga. Sóknarfæri væri að finna á þeim sviðum svo og í sjávarútvegi, endurnýjanlegri orku og jarðvarma. Þá stæði fyrir dyrum að stofna Taílenskt-íslenskt viðskiptaráð í Taílandi sem án efa mundi efla viðskipti ríkjanna.

Viðmælendur sendinefndar EFTA á fundum í Bangkok voru jákvæðir gagnvart aukinni efnahagssamvinnu við EFTA. Þeir voru vel upplýstir um viðræðuferlið og lýstu bjartsýni á að það mætti leiða til lykta með fríverslunarsamningi innan tveggja ára. Fríverslunarsamningur við EFTA yrði fyrsti samningur af því tagi á milli Taílands og Evrópuríkja en fyrir hefur landið gert fríverslunarsamninga við 14 ríki. Aukin fríverslun væri í takt við áherslur stjórnvalda á umbætur og nútímavæðingu taílenska hagkerfisins.